

ИРГЭНИЙ НИСЭХИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН ДАРГА,
ЦАГ УУР ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗРЫН ДАРГЫН
ХАМТАРСАН ТУШААЛ

2018 оны 12 сарын 17-өдөр

Дугаар 4337/167

Улаанбаатар хот

ГЖурамд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.9 дэх заалт, Ус цаг уур, орчны шинжилгээний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1, 6.1.2 дахь заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Олон Улсын Иргэний Нисэхийн тухай Чикагогийн конвенцийн Хавсралт Зын стандарт шаардлагуудыг хэрэгжүүлэх зорилгоор Чикагогийн конвенцийн Хавсралт З-т 78 дугаар нэмэлт, өөрчлөлт орсондой холбогдуулан "Нислэгийг цаг уурын мэдээгээр хангах журам"-д дараах нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулсугай.

1.1. Журмын Бүлэг 1-ийн 1.1-т "Human Factors principles/Хүний хүчин зүйлийн зарчмууд" гэсний дор "ICAO meteorological information exchange model (IWXXM)/ОУИНБ-ын цаг уурын мэдээлэл солилцооны загвар (IWXXM) Энэ нь нисэхийн цаг уурын мэдээний загвар юм" гэж заалт нэмсүгэй;

1.2. Журмын Бүлэг 1-ийн 1.2-т "Галт уулын үнсний зөвлөмжийн төв" гэсний дор "SWXС- Сансырын цаг уурын зөвлөмжийн төв" гэж нэмсүгэй;

1.3. Журмын Бүлэг 2-ийн 2.1.4-т "... тавих шаардлагыг хангасан байна." гэсний дор "Тайлбар: Нисэхийн цаг уурын ажилтны сургалт, мэргэшил, ур чадварын шаардлагыг ДЦУБ-ын Техникийн баримт бичиг №49-д тусгагдсан байна." гэж нэмсүгэй;

1.4. Журмын Бүлэг 3-ын 3.4-ийн 3.4.1-т "....."Тропикийн циклоны зөвлөмжийн төв"-үүдээс /TCAC/ гаргасан зөвлөмж мэдээллүүдийг" гэсний дараа "мен "Сансырын цаг уурын төв"-үүдээс /SWXС/ гаргасан өндөр давтамжит радио холбоо, хиймэл дагуулын холбоо, GNSS-д суурилагдсан навигаци болон бодит ажиглалтын систем эсвэл агаарын хөлгийн багийн гишүүдийг цацрагийн эрсдлийн нөлөөнд оруулж болзошгүй сансырын цаг уурын үзэгдлийн зөвлөмж, мэдээллүүдийг"...." гэж нэмсүгэй;

1.5. Журмын Бүлэг 3-ын 3.4-ийн 3.4.1-т "Тайлбар: ... сайтнаас" гэсний дараа ", Сансырын цаг уурын зөвлөмж, мэдээллийг гарын авлага /DOC-10100/-с"..." гэж нэмсүгэй;

1.6. Журмын Бүлэг 9-ийн 9.1.3-т "и. Нислэгийн замын дагуух сансырын цаг уурын зөвлөмж, мэдээлэл" гэж заалт нэмсүгэй;

ХЯНАЛТТАЙ ХУВЬ

700-12-31

ААЧБХ

05 2018

1.7. Журмын Бүлэг 9-ийн 9.3.1-т "... шаардлагатай гэж үзвэл д" гэсний дараа "болон и"..." гэж нэмсүгэй;

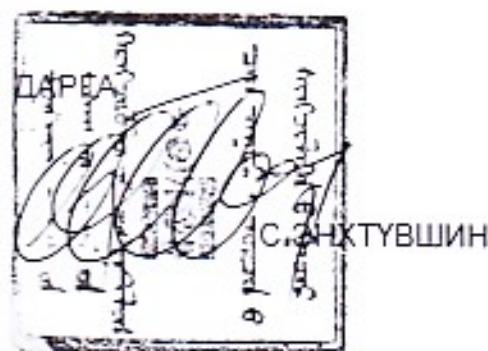
1.8. Журмын Нэмэлт 1-т "ЗАГВАР 9-Сансрын цаг уурын зөвлөмжийн мэдээлэл" гэж нэмсүгэй;

1.9. Журмын Нэмэлт 1-т "Тропикийн циклоны зөвлөмжийн жишээ" гэсний дараа "Сансрын цаг уурын зөвлөмжийн жишээ" гэж нэмсүгэй;

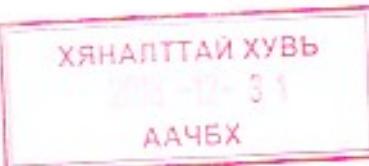
1.10. Журмын Агуулга хэсгийн Бүлэг 3-ын 3.4-т "Галт уулын үнсний болон Тропикийн циклоны тухай мэдээлэл" гэснийг "Галт уулын үнс, Тропикийн циклон, Сансрын цаг уурын тухай мэдээлэл" гэж вөрчилсүгэй.

2. Журамд орсон нэмэлт, вөрчлөлтийг 2018 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрөөс үйл ажиллагаандaa мөрдөж ажиллахыг Нислэгийн цаг уурын төв, Агаарын навигацийн бодлого, зохицуулалтын газар, Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний алба, Нисэхийн мэдээллийн үйлчилгээний алба, Холбоо, навигаци, ажиглалтын алба, Нисэх буудлуудын удирдах газар, "Чингис хаан" Олон улсын нисэх буудал болон Орон нутгийн нисэх буудлууд, Аймаг нийслэлийн Ус цаг уур, орчны шинжилгээний төв, Агаарын тээвэрлэгч байгууллагуудын захирал, дарга нарт тус тус үүрэг болгосугай.

3. Журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын Дэд дарга бөгөөд Нисэхийн аюулгүй ажиллагааны хяналт, зохицуулалтын албаны дарга С.Манлай, Цаг уур орчны шинжилгээний газрын Дэд дарга Б.Баттулга нарт тус тус даалгасугай.

1. Нэмэлт өөрчлөлт оруулан, шинэчлэн боловсруулсан: Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний талаарх Чикагогийн конвенцийн З дугаар хавсралт, Дэлхийн цаг уурын байгууллагын Техникийн баримт бичиг №49, Дэлхийн цаг уурын байгууллага, Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын зөвлөмжид нийцүүлэн шинэчлэн боловсруулав.
2. Хянасан: Д.Цээсдролцоо – ЦУОШГ-ын дэд дарга
3. Батлуулахаар оруулсан:
Ч.Пунцагдорж ЦУОШГ-ын мэргэжилтэн
Д.Маасурэн ИНЕГ-ын байцаагч
Ж.Энхболд НЦУТ-ийн дарга
С.Мөнхбат НЦУТ-ийн дэд дарга
М.Энхдулам НЦУТ-ийн чанарын менежер
Б.Цэрэндорж НЦУТ-ийн хэлтсийн дарга
4. Баталсан: Иргэний нисэхийн ерөнхий газрын дарга, Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын нарны 2010 оны 05 сарын 21-ний өдрийн А177/57 тоот хамтарсан тушаалаар батлав.
5. Нэмэлт өөрчлөлт оруулсан:
Ч.Пунцагдорж ЦУОШГ-ын УСУАҮХ-ийн дарга
Д.Маасурэн ИНЕГ-ын НААХЗА-ны байцаагч
Ш.Хадбаатар ЦУОШГ-ын УСУАҮХ-ийн ахлах мэргэжилтэн
Б.Болормаа НЦУТ-ийн МҮХ-ийн дарга
П.Саржмядаг НЦУТ-ийн Чанарын менежер
Н.Энхдалай багеед хэлтсийн дарга
НЦУТ-ийн ахлах синоптик инженер
6. Иш татсан ном, хэвлэл, заавар:
  1. Чикагогийн конвенцийн З дугаар хавсралт
  2. ДЦУБ-ын Техникийн баримт бичиг №49
  3. Иргэний нисэхийн тухай хууль
  4. Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний тухай хууль
  5. Иргэний нисэхийн багц дүрэм
  6. Монгол улсын агаарын тээврийн нислэгийг цаг уурын мэдээгээр хангах заавар I, II дэвтэр /1992, 1996 он/
  7. Агаарын хөлгийн нисэх багаас цаг уурын ажиглалт хийх ба түүнийг дамжуулах журам /БОЯ, ЗТАЖЯ 1992 он/
  8. Нислэгийг цаг агаарын мэдээгээр хангах дүрэм /БОЯ, ДБЯ 2003 он/
  9. Чикагогийн конвенцийн З дугаар хавсралтын 78 дугаар өөрчлөлт/

ӨӨРЧЛӨЛТИЙН БҮРТГЭЛ
(TABLE OF NOTING CHANGES)

Өөрчлөлтийн дугаар (Change number)	Өөрчлөлтийн огноо (Date of change)	Агуулга (Contents)	Өөрчлөлт оруулсан огноо (Inserted date)	Гарын үсэг (Signature)
Өөрчлөлт	1997 он	Нислэгийн тогтолцоилт алдагдахад хүргэсэн ба нислэгийн аюулгүй байдалд серег нелээ үзүүлсэн нислэгийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээ дүгнэх заавар	1997 он	УЦУОШГ-ын дарга ИАТУГ-ын дарга
Өөрчлөлт	1998 он	Агаарын хөлгийн нисэх багас цаг уурын ажиглалт хийх ба түүний дамжуулах журам	1998 он	Дэд бүтцийн хөгжлийн сайд, Байгаль орчны сайд
Өөрчлөлт	1998 он	Нислэгийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээ дүгнэх заавар	1998 он	УЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт	2002 он	SIGMET, AIRMET мэдээлэл зохиох журам	2002 он	УЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт	2003 он	Нисэх буудлын уур амьсталин тодорхойлолт бичих аргачлал	2003 он	УЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт	2006 он	Суулт, хөөрөлтийн урьдчилсан мэдээ зохиох журам	2006 он	НЦУТ-ийн дарга
Өөрчлөлт	2006 он	RMK булагийг хэрэглэх журам	2006 он	НЦУТ-ийн дарга
Өөрчлөлт	2006 он	Цаг агаарын байдлын ам зөвлөгөө егех журам	2006 он	НЦУТ-ийн дарга
Өөрчлөлт	2008 он	Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээнд тавигдах шаардлагууд	2008 он	ИНЕГ-ын дарга
Өөрчлөлт 1	2011 он	Тодорхойлолт ба төвчлөл	2011 он	ИНЕГ-ын дарга ЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт 1	2011 он	Цаг уурын ажиглалт, мэдээ	2011 он	ИНЕГ-ын дарга ЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт 1	2011 он	Урьдчилсан мэдээнүүд	2011 он	ИНЕГ-ын дарга ЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт 1	2011 он	Нислэгт зориулсан цаг агаарын урьдчилсан мэдээг дүгнэх	2011 он	ИНЕГ-ын дарга ЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт 1	2011 он	Нисэх болон агаарын тээвэрлэгчдэд зориулсан цаг уурын үйлчилгээ	2011 он	ИНЕГ-ын дарга ЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт 2	2013 он	Чикагогийн конвенцын 3-р хавсралтийн Нэмэлт 76-аар өөрчлөгдөв	2013 он	ИНЕГ-ын дарга ЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт 3	2016 он	Чикагогийн конвенцын 3-р хавсралтийн Нэмэлт 77-аар өөрчлөгдөв	2016 он	ИНЕГ-ын дарга ЦУОШГ-ын дарга
Өөрчлөлт 4	2018 он	Чикагогийн конвенцын 3-р хавсралтийн Нэмэлт 78-аар өөрчлөгдөв	2018 он	ИНЕГ-ын дарга ЦУОШГ-ын дарга

ХЯНАЛТТАЙ ХУВЬ

100-41-31
ААЧБХ

АГУУЛГА (CONTENTS)

Хуудасны
ДугаарНислэгийг цаг уурын мэдээлгээр хангах журам
(Guidance of Meteorological service for civil aviation)

Бүлэг 1.	Тодорхойлолт ба товчлол (ICAO definitions and abbreviations)	1
1.1	Тодорхойлолтууд (Definitions)	1
1.2	Товчлолууд (Abbreviations)	9
Бүлэг 2.	Ерөнхий зүйл (General provision)	10
2.1	Нислэгийн цаг уурын үйлчилгээ (Summary of aeronautical meteorological services)	10
2.2	Цаг уурын мэдээллийн хангарт болон ашиглалт (Supply and use of aeronautical meteorological information)	10
2.3	Агаарын тээвэрлэгчдээс шаардах мэдээлүүд (Notifications required from operators)	10
Бүлэг 3.	Цаг уурын албад, тэдгээрийн үйл ажиллагаа (Meteorological offices and their responsibility)	12
3.1	Цаг уурын албад (Meteorological offices)	12
3.2	Аэродромын цаг уурын байгууллага (Meteorological watch office)	12
3.3	WAWS-ийн мэдээллийг ашиглах (Use of WAWS's products)	13
3.4	Галт уулын үнс, Тропикийн циклон, Санкорын цаг уурын тухай мэдээлэл (Volcanic ash and Tropical cyclone and Space weather information)	13
Бүлэг 4.	Цаг уурын ажиглалт ба мэдээлүүд (Meteorological observations and reports)	14
4.1	Нисэхийн цаг уурын өртөө ба ажиглалт (Meteorological station and observation)	14
4.2	Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний бүрэн эрхт байгууллага болон цаг уурын бүрэн эрхт байгууллагын хоорондын хэлэлцээр (Agreement between Meteorological and Air traffic services authority)	15
4.3	Байнгын ажиглалт болон мэдээ (Routine observations and reports)	15
4.4	Тусгайлсан ажиглалт болон мэдээ (Special observations and reports)	15
4.5	Мэдээний агуулга (Contents of reports)	16
4.6	Цаг уурын элементүүдийг ажиглах болон мэдээлэх (Observing and reporting meteorological elements)	16
4.7	Автомат ажиглалтын системээс гаргаж буй цаг уурын мэдээлэл (Reporting meteorological information from automatic observing system)	18
Бүлэг 5.	Агаарын хөлгийн ажиглалт ба мэдээлэл (Aircraft observations and reports)	19
5.1	Нийтлэг үндэслэл (General provisions)	19
5.2	Агаарын хөлгийн ажиглалтын төрөл (Type of aircraft observation)	19
5.3	Агаарын хөлгийн байнгын ажиглалт (Routine aircraft observation)	19
5.4	Агаарын хөлгийн байнгын ажиглалтаас чөлөөлөх (Routine aircraft observation-exemptions)	19

ХЯНАЛТАЙ ХУВЬ

Height/Харьцангуй өндөр

Тодорхой тогтоосон түвшингээс тухайн цэг буюу объект хүртэлх босоо зай

Human Factors principles/Хүний хүчин зүйлийн зарчмууд

Хүний чадавхийг бүрэн авч үзсэнээр бусад системийн бурэлдэхүүн хэсгүүдийн хоорондын аюулгүй харилцан үйлчлэлийг бий болгох аeronavigацийн загвар, тэрчилгээ, сургалтын үйл ажиллагаа болон техник үйлчилгээнд холбоотой хүний хүчин зүйлийн хэм хэмжээ

ICAO meteorological information exchange model (IWXXM)/ОУИНБ-ын цаг уурын мэдээлэл солилцооны загвар (IWXXM)

Энэ нь нисэхийн цаг уурын мэдээний загвар юм.

International airways volcano watch/Олон улсын агаарын замын галт уулын хяналтын алба

Агаар мандалд дэгдсэн галт уулын үнсний тархалтыг хянах болон түүнээс агаарын хөлгийг сэргэжилүүлэхэд чиглэгдсэн олон улсын байгууллага

Тайлбар – Олон улсын агаарын зам дахь галт уулнаас сэргэжилүүлэх үйл ажиллагаа нь ашигүүн орнуудаас тобохойлсон ажиглалтын эх сурвалжууд болон сүржээнээс дамжуулж буй мэдээллийг ашигладаг нисэхийн болон нисэхийн бус үйл ажиллагаа эрхэлдэг байгууллагуудын хамтын ажиллагаан дээр тулгуурлабаг. Энэ хяналт нь ОУИНБ болон бусад олон улсын байгууллагуудын хамтын ажиллагаагаар зохицуулабагаа.

Level/Өндрийн түвшин

Нислэг үйлдэж буй агаарын хөлгийн босоо зайн еренхий нэр томъёо бөгөөд харьцангуй ба үнэмлэхүй өндөр эсвэл нислэгийн өндрийн цуваа гэсэн ухагдахуунаар илэрхийлэгдэнэ

Meteorological authority/Цаг уурын эрх бүхий байгууллага

Хэлэлцэн тохирогч улсын нэрийн өмнөөс олон улсын аeronavigацийн цаг уурын үйлчилгээг үзүүлж байгаа эрх бүхий байгууллага

Meteorological bulletin/Цаг уурын мэдээллийн хуудас

Цаг уурын мэдээг багтаасан бичвэр

Meteorological information/Цаг уурын мэдээлэл

Нислэгийн үйл ажиллагаанд зориулсан цаг агаарын бодит болон ирээдүйн телев байдлыг илэрхийлсэн цаг уурын мэдээ, өгөгдлүүд

Meteorological office/Цаг уурын алба

Олон улсын аeronavigацийн цаг уурын үйлчилгээг үзүүлэхээр байгуулсан нэгж

Meteorological report/Цаг уурын тойм

Тодорхой хугацаа болон байрлал дахь цаг уурын нехцэл байдлын ажиглалтын албан мэдээ

Meteorological satellite/Цаг уурын хиймэл дагуул

Цаг уурын ажиглалт хийж түүнийгээ дэлхий рүү дамжуулдаг хиймэл дагуул

Meteorological watch office/Аэродромын цаг уурын хяналтын алба

Нислэгийн мэдээллийн бус болон нислэгийн хөдөлгөөний удирдлагатай бусад аeronavigацийн цаг уурын үйлчилгээг үзүүлэхээр цаг уурын эрх бүхий байгууллагаас томилсон цаг уурын үйлчилгээний нэгж

Minimum sector altitude/Секторын хамгийн бага үнэмлэхүй өндөр

Навигацийн радио тусламжийн төвтэй 46 км (25NM)-ийн радиус бүхий тойргийн

олон улсын ОРМЕТ мэдээллийн санг тропикийн циклон дахь гадаргын хамгийн их хурд, төвийн даралт, шилжилтийн чиглэл, хурдны урьдчилсан мэдээлэл болон байрлал зэрэг мэдээллээр хангах бусийн аэронавигацийн гэрзэгзэр тодорхойлсон цаг уурын төв

Turbulence/Хуйларшил

Агаарын зарим хэсэг (молекулаас нилээд том)-ийн агшин зуурын хурд нь тохиолдлын буюу санамсаргүй лугшилтад өртөн өөрчлөгддөж байдаг агаар мандлын урсгалын онцлог хэлбэр

Цэлмэг тэнгэр дэх хуйларшил – Тропосфериин дээд хэсэгт үүлгүй орон зайд ажиглагдах мэдэгдэхүйц (нисэх төхөөрөмжид нэлээлех байдлаар) хуйларшил. Ялангуяа олгойдох урсгалын бүсэд, салхины хэвтээ ба босоо шилжлэг их байдагтай холбоотой.

Upper-air chart/Өндрийн зураг

Агаар мандлын давхарга болон гадаргын өндрийг тодорхойлсон цаг уурын зураг

Visibility/Алсын барааны харагдац

Нисэхийн үйлчилгээнд ашиглах алсын барааны харагдац:

- Газар дээр байрлуулсан тохиромжтой хэмжээтэй хар биет (объект)-ийг тод буюу гэгээтэй дэвсгэрээс ялгаж харж болох хамгийн хол зайн
- 1000 канделийн (гэрлийн хүчний нэгж) хүчтэй гэрлийг харанхуй дэвсгэрээс ялгаж харж болох хамгийн их буюу хол зайн.

Тайлбар – Дээрх 2 зайн нь агаарын тунгаалгашилын козфициент (*extinction coefficient*) болон дээсгэрийн цацруулалтын өөрчлөлтөөс хамаарч янз бүрийн утгаатай байдаг. а.-д заасан АЕХ нь цаг уурын нүдэн баримжааны хязгаар-зайн (*range*)-аар тодорхойлдог.

Volcanic ash advisory centre (VAAC)/Галт уулын үнсний зөвлөмжийн төв (VAAC)

Аэродромын цаг уурын байгууллага, бусийн удирдлагын төв, нислэгийн мэдээллийн төв, бусчилсан урьдчилсан мэдээний дэлхийн төв болон олон улсын ОРМЕТ мэдээллийн санггуудыг галт уулын дэлбэрэлтээс шалтгаалж агаарт тархсан галт уулын үнсний босоо, хэвтээ чиглэлийн шилжилт хөдөлгөөний бодит болон урьдчилсан мэдээллээр хангах үүрэг бүхий бусийн аэронавигацийн гэрзэгзэр тодорхойлсон цаг уурын төв

VOLMET

Нислэг үйлдэж буй агаарын хэлэгт зориулсан цаг уурын мэдээ

Datalink -Volmet (D-VOLMET)/VOLMET өгөгдөл дамжуулах шугам (D-VOLMET)

Аэродромын цаг агаарын бодит мэдээ (METAR/SPECI), аэродромын урьдчилсан мэдээ (TAF), SIGMET, тусгайлсан борт мэдээ болон AIRMET мэдээг дамжуулах өгөгдөл дамжуулах шугам

VOLMET broadcast/VOLMET радио нэвтрүүлэгч

Нислэг үйлдэж буй агаарын хэлэгт зориулсан цаг уурын мэдээллийн радио нэвтрүүлэг

World area forecast centre (WAFC)/Дэлхийн бусийн урьдчилан мэдээлэх төв

Дэлхийн хэмжээнд цаг агаарын онцгой үзэгдэл, өндрийн салхи, температурын дэлхий дахиньг хамарсан урьдчилсан мэдээг тоон хэлбэрээр бэлтгэж, интернэтэд

ХЯНАЛТТАЙ ХУВЬ

суурилсан нислэгт зориулсан байнгын үйлчилгээгээр улс орнуудыг хангадаг цаг уурын төв

World area forecast system (WAFFS)/ Дэлхийн бүсийн урьдчилан мэдээлэх систем

Нислэгийн замын дагуух цаг агаарын урьдчилсан мэдээг нэг төрлийн стандарт хэлбэрээр гаргадаг дэлхийн бүсийн урьдчилан мэдээлэх систем

1.1 Товчлолууд (Abbreviations)

АБХ – Алсын барааны харагдац

ДЦУБ – Дэлхийн цаг уурын байгууллага

ОУДЦ – Олон улсын дундаж цаг

ОУИНБ – Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллага

HXY – Нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээ

ХБЗ – Хөөрч буух зурвас

EDR (Eddy desipation rate) – Хуйлраа замхрах үеийн хурд

TCAC – Тропикийн циклоны зөвлөмжийн төв

VAAAC – Галт уулын үнсний зөвлөмжийн төв

SWXC - Сансрыйн цаг уурын зөвлөмжийн төв

WAFC – Дэлхийн бүсийн урьдчилан мэдээлэх төв

WAFFS – Дэлхийн бүсийн урьдчилан мэдээлэх систем

FIC – Нислэгийн мэдээллийн төв

ХЯНАЛТТАЙ ХУВЬ

ААЧБХ

БҮЛЭГ 2**ЕРӨНХИЙ ЗҮЙЛ (GENERAL PROVISIONS)****2.1 Нислэгийн цаг уурын үйлчилгээ (Summary of aeropautical meteorological services)**

2.1.1 Олон улсын аэронавигацийг цаг уурын мэдээ мэдээллээр үйлчлэх ажлын зорилго нь аюулгүй ажиллагаа, үр ашгийг хангахад оршино.

2.1.2 Энэ зорилтыг агаарын хвягийн нисэх баг, нислэг хөдөлгөөний үйлчилгээний алба, төлөвлөлтийн хэсэг болон нислэг үйлдэхтэй холбоотой бусад байгууллагуудыг үүрэгт ажлаа гүйцэтгэхэд нь шаардлагатай цаг уурын мэдээ, мэдээллээр үйлчилсэний үндэсн дээр биелүүлнэ.

2.1.3 Олон улсын аэронавигацид үзүүлэх цаг уурын үйлчилгээний ажлыг энэ журмын дагуу хийж гүйцэтгэнэ.

2.1.4 Нисэхийн цаг уурын үйлчилгээний хангалтын ажлыг хийж буй цаг уурын ажилтнууд нь ДЦУБ-аас тавьж буй нислэгийн цаг уурын ажилтанг бэлтгэх, түүнд тавих шаардлагыг хангасан байна.

Тайлбар: Нисэхийн цаг уурын ажилтны сургалт, мэргэшил, үр чадварын шаардлагыг ДЦУБ-ын Техникийн баримт бичиг №49-б тусгагдсан байна.

2.2 Цаг уурын мэдээллийн хангалт, ашиглалт, чанаарын менежмэнт болон тайлбар (Supply, use, quality management and interpretation meteorological information)

"Нислэгийг цаг агаарын мэдээгээр үйлчлэх, мэдээг хэрэглэх талаар хамтран ажиллах еренхий гэрээ"-ний дагуу цаг уурын мэдээллээр үйлчлэгч болон хэрэглэгч байгуулага хоорондоо салбар гэрээг байгуулан ажиллана.

2.3 Агаарын тээвэрлэгчдээс шаардах мэдээллүүд (Notificatons required from operators)

2.3.1 Агаарын тээвэрлэгчид нь хэрэгцээтэй мэдээлэл авах тухайгаа хангалттай хугацааны өмнө холбогдох аэродромын цаг уурын байгууллагад мэдэгдэх бөгөөд нислэгийг цаг уурын мэдээгээр хангах ажлыг нислэгийн төлөвлөгөө, нэмэлт захиалгын дагуу гүйцэтгэнэ. Нислэгийн төлөвлөгөөг нислэг эхлэхээс 12 цаг, нэмэлт захиалга, тусгай (онцгой) үүргийн нислэгийн захиалгыг 1 цагаас багагүй хугацааны өмнө тус тус тухайн аэродромын цаг уурын байгууллага мэдэгдэнэ.

2.3.2 Цаг уурын үйлчилгээ хүсч буй агаарын тээвэрлэгчид нь дараах тохиолдуудад холбогдох мэдээллийг аэродромын цаг уурын байгууллагад заавал гаргаж өгнө, үүнд:

- Шинэ чиглэлүүд буюу шинэ төрлийн нислэгүүд төлөвлөгдөх
- Нислэгийн хуваарыт өөрчлөлт орох
- Цаг уурын үйлчилгээний хангалтанд нелвэлэх бусад өөрчлөлтүүд төлөвлөгдөх

Энэхүү мэдээлэлд цаг уурын байгууллагаас зохих зохицуулалтыг төлөвлөхөд шаардлагатай бүх дэлгэрэнгүй мэдээллийг оруулсан байна.

ХЯНАЛТАЙ ХУВЬ

Хэвлэл: 03

Өөрчлөлт: 04

Огноо: 2018.11.08

АЛЧБХ

- в. SIGMET болон бусад шаардлагатай мэдээллүүдээр нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний нэгжүүдийг хангах;
- г. SIGMET мэдээг дамжуулах;
- д. Хэрэв хамтран ажиллах гэрээнд тусгасан бол 7.2-ын дагуу:
  1. Хариуцаж буй бүс нутагт хамаарах AIRMET мэдээг бэлтгэх;
  2. AIRMET мэдээгээр нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний нэгжүүдийг хангах;
  3. AIRMET мэдээг дамжуулах;
- ж. Цаг уурын болон нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний байгууллагуудын хоорондын хэлэлцээрээр баталсан бүсийн удирдлагын төв (ACC), FIC нислэгийн мэдээллийн төв (FIC)-үүдийг SIGMET мэдээнд тусгагдаагүй галт уулын идэвхжил, дэлбэрэлт, галт уулын үнсэн үүлний, тропикийн циклоны тухай хүлээн авсан мэдээллээр хангах;

3.3 WAFS-ийн мэдээллийг ашиглах (Use of WAFS's products)

3.3.1 Нислэгийн баримт бичгийг бэлтгэх явцад аэродромын цаг уурын байгууллага нислэг үргэлжлэх цаг хугацаа, нислэг үйлдэгдэх орон зай, нислэгийн замын уртад тохирч байвал WAFC-аас гаргаж буй урьдчилсан мэдээллүүдийг ашиглаж болно.

3.3.2 Нислэгийн баримт бичиг бурдүүлэхэд шаардлагатай мэдээллийг нэг загварт оруулахын тулд WAFS-ээс хүлээж авсан GRIB, BUFR мэдээг Annex-3-ийн дагуу стандарт WAFS-ийн зураг болгож хөрвүүлнэ. Ингэхдээ цаг уурын өгөгдэл болон урьдчилсан мэдээ гаргасан WAFC-ийн ялгах тэмдэгийг засварлаж болохгүй.

3.4 Галт уулын үнс, Тропикийн циклон, Сансрыйн цаг уурын тухай мэдээлэл

3.4.1 Монгол улсын нутаг дэвсгэрт галт уул дэлбэрч галт уулын үнсний "үүл" үүсвэл холбогдох журмын дагуу "Галт уулын үнсний зөвлөмжийн төв"-үүдээд /VAAC/ мэдээллээ өгөх бөгөөд галт уулын үнсний зөвлөмжийн төвүүдээс /VAAC/ гаргасан галт уулын үнсний "үүл"-ний тархалтын цаашдын төлөв байдлыг тоон загвараар тодорхойлсон үр дүнгийн талаарх мэдээлэл, тропикийн циклон үүссэн тухай "Тропикийн циклоны зөвлөмжийн төв"-үүдээс /TCAC/ гаргасан зөвлөмж мэдээллүүдийг мен "Сансрыйн цаг уурын төв"-үүдээс /SWXC/ гаргасан өндөр давтамжит радио холбоо, хиймэл дагуулын холбоо, GNSS-д суурилагдсан навигаци болон бодит ажиглалтын систем эсвэл агаарын хөлгийн багийн гишүүдийг цацрагийн эрсдлийн нэлвэнд оруулж болзошгүй сансрыйн цаг уурын үзэгдлийн зөвлөмж, мэдээллүүдийг аэродромын цаг уурын байгууллага хүлээн авч агаарын тээврийн байгууллагуудад шуурхай дамжуулан нислэгийн аюулгүй байдлыг хангаж ажиллана.

Тайлбар: – Олон улсын агаарын зам дахь галт уулны хяналт (IAVV)-ны гарын авлагы /DOC-9766/-д заагдсан AFTN хаягийг галт уулны үнсний зөвлөмжийн төвүүд мэдээлэл солилцохдоо ашиглана. Дээрх хаягийг <http://www.icao.int/icao/en/anb/met/index.html> сайтнаас, Сансрыйн цаг уурын зөвлөмж, мэдээллийг гарын авлагы /DOC-10100/-с харна уу.

ХЯНАЛТАЙ ХУВЬ

ДАЧБХ

- é. Тухайн орон нутгийн аэродромд зориулсан аэродромын сэргэжилүүлэг мэдээ
- ж. Цаг уурын хиймэл дагуулын зургууд
- з. Цаг уурын радарын мэдээлэл
- и. Нислэгийн замын дагуух сансрын цаг уурын зөвлөмж, мэдээлэл

9.1.1 Дээрх 9.1.3 а.-д дурьдагдсан урьдчилсан мэдээнүүдийг тоон хэлбэрээр бэлтгэн гаргасан урьдчилсан мэдээллүүдийг ашиглан бэлтгэнэ.

9.1.2 Уг урьдчилсан мэдээ нь WAFC-үүдээс бэлтгэн гарсан бол тэдгээрийн цаг уурын мэдээний агуулгад өөрчлөлт хийж болохгүй.

9.1.3 Хэрэв 9.1.3 а. 1.-д тусгагдсан ёндөр дэх салхи, агаарын температурын урьдчилсан мэдээ нь зураг хэлбэрээр бэлтгэгдсэн бол эдгээр нь Хавсралт 2-ийн 1.2.2 а.-д заасан нислэгийн цувааны андрүүдэд зориулсан тодорхой хугацаанд үйлчлэх прогноз зургууд байна. Хэрэв 9.1.3 а. 6.-д тусгагдсан цаг агаарын онцгой үзэгдлийн урьдчилсан мэдээ нь зураг хэлбэрээр бэлтгэгдсэн бол энэ нь Хавсралт 2-ийн 1.3.2 болон Хавсралт 5-ийн 4.3.2-д заасан нислэгийн ёндрийн цуваагаар хязгаарлагдсан агаар мандлын давхаргад зориулсан тодорхой хугацаанд үйлчлэх прогноз зургууд байна.

9.1.4 Агаарын тээвэрлэгчийн нислэгийн өмнөх төлөвлөлт болон нислэгийн үеийн шинэчилсэн төлөвлөлт хийхэд шаардлагатай нислэгийн ёндрийн цуваа 100-аас дээш ёндөр дэх салхи, агаарын төрөлт болон онцгой үзэгдлийн урьдчилсан мэдээнүүдийг хүлээн авсан даруйд нислэг эхлэхээс 3-аас илүүгүй цагийн өмнө гаргаж өгсөн байна. Агаарын тээвэрлэгчийн нислэгийн өмнөх төлөвлөлт болон нислэгийн үеийн шинэчилсэн төлөвлөлт хийхэд шаардлагатай бусад цаг уурын мэдээллүүдийг аль болох эрт гаргаж өгсөн байна.

9.1.5 Агаарын тээвэрлэгч болон нисэх багийн гишүүдэд үйлчилгээ үзүүлж буй аэродромын цаг уурын байгууллага нь шаардлагатай тохиолдолд бусад орны цаг уурын байгууллагуудаас хэрэгцээт мэдээ, мэдээллүүдийг олж авах ажлыг зохион байгуулна.

9.1.6 Агаарын тээвэрлэгч, цаг уурын албадын хоорондын тохиролцооны дагуу тогтоосон байрлал, цаг хугацаанд агаарын тээвэрлэгч болон нисэх багийн гишүүдэд цаг уурын мэдээллүүдийг гаргаж өгна.

9.1.7 Аэродромын цаг уурын байгууллагагүй аэродромын цаг уурын үйлчилгээг “Нислэгийн цаг агаарын урьдчилсан мэдээний хангалтыг аймгуудын Ус цаг уур орчны шинжилгээний албад өөр хоорондоо орлон ажиллах журам”-ын дагуу цаг уурын мэдээний хангалтын үйл ажиллагааг зохицуулна.

9.2 Зөвлөмж, зөвлөгөө болон дэлгэцийн мэдээллийн үйлчилгээ (Briefing, consultation and display)

9.2.1 Нисэх багийн гишүүд болон бусад нислэгийн үйл ажиллагаанд холбогдолтой бие бүрэлдэхүүний хүснэгтийн дагуу зөвлөмж, зөвлөгөө өгнө. Энэ зөвлөмж, зөвлөгөө өгөх гол зорилго нь нислэгийн чиглэл дэх, буухаар төлөвлөсөн, бэлтгэл болон бусад холбогдох аэродромууд дээрх цаг уурын бодит, ирээдүйн төлөв байдлын тухай хамгийн суулийн шинэчлэгдсэн мэдээллийг өгөхөд оршино. Мөн түүнчлэн аэродромын цаг уурын байгууллага болон агаарын тээвэрлэгч нар харилцан тохиролцсон бол нислэгийн баримт бичигт тусгагдсан мэдээллүүдэд холбогдох тайлбар болон нэмэлт хийж болно.

9.2.2 Зөвлөмж, зөвлөгөө болон дэлгэцийн үйлчилгээнд ашиглах цаг уурын мэдээлэлд 9.1.3-д заасан зарим эсвэл бүх мэдээллийг багтаасан байна.

9.2.3 Хэрэв нислэгийн баримт бичигт тусгагдсан аэродромын урьдчилсан мэдээ нь тухайн аэродром дээрх цаг уурын төлөв байдалтай мэдэгдэхүйц зөрж байна гэж үзвэл аэродромын цаг уурын байгууллага нисэх багийн гишүүдийн анхаарлыг уг зерүүтэй байдалд хандуулна.

9.2.4 Нисэн гарах аэродромд үйлчилгээ үзүүлж буй цаг уурын алба нь шаардлагатай зөвлөмж, зөвлөгөө, дэлгэцийн үйлчилгээ болон нислэгийн баримт бичгээр тухайн нислэгийг хангана. Дээрх үйлчилгээг үзүүлэх боломжгүй аэродром дээрх нисэх багийн гишүүдэд үзүүлэх үйлчилгээний асуудлыг аэродромын цаг уурын байгууллага болон холбогдох агаарын тээвэрлэгч нарын хоорондын тохиролцооны дагуу зохицуулна. Онцгой нэхцел байдалд жишээ нь нислэг удаан хугацаагаар саатах зэрэг тохиолдолд тухайн аэродромд үйлчилгээ үзүүлж буй аэродромын цаг уурын байгууллага нь шаардлагатай гэж үзвэл шинэчилсэн-давтан зөвлөмж, зөвлөгөө болон нислэгийн баримт бичгээр хангах буюу үүнийг хэрэгжүүлэх боломжгүй бол уг хангалтын ажлыг зохион байгуулна.

9.2.5 Цаг уурын алба болон холбогдох агаарын тээвэрлэгчдийн хооронд байгуулсан гэрээнд заасан хугацаанд нисэх багийн гишүүд болон бусад нисэхийн үйл ажиллагаанд холбогдолтой бие бүрэлдэхүүнүүд нь тухайн цаг уурын албан дээр очиж шаардлагатай зөвлөмж, зөвлөгөө болон нислэгийн баримт бичгийг авна. Аэродромын тухайн нэхцел байдалд зөвлөмж болон зөвлөгөөг биечлэн өгөх боломжгүй бол цаг уурын алба утсаар эсвэл бусад тохиромжтой холбооны төхөөрөмжөөр уг үйлчилгээг үзүүлнэ.

9.3 Нислэгийн баримт бичиг (Flight documentation)

9.3.1 Бэлэн болсон нислэгийн баримт бичигт 9.1.3-ийн а, 1 – 6 хүртэлх, б., в., г., мен шаардлагатай гэж үзвэл д болон и-д тусгасан мэдээллүүдийг заавал багтаасан байна.

9.3.2 Цаг уурын алба нь WAFFS-ийн бүтээгдэхүүнийг ашиглан нислэгийн баримт бичгийг зурган, хүснэгтэн болон товчилсон ил бичлэг хэлбэрээр бэлтгэнэ.

9.3.3 Нислэгийн баримт бичигт багтсан цаг уурын мэдээ нь нислэгийн өмнөх төлөвлөлт болон нислэгийн үеийн шинэчилсэн төлөвлөлтэнд бэлтгэж өгсөн мэдээллээс мэдэгдэхүйц зөрүүтэй болсон тохиолдолд агаарын тээвэрлэгч нь энэ тухай шуурхай мэдээлэх ба холбогдох цаг уурын алба нь агаарын тээвэрлэгчтэй хийсэн тохиролцооны дагуу боломжийн хирээр залруулсан мэдээллээр үйлчилнэ.

9.3.4 Нислэгийн баримт бичгийг гардуулсаны дараа агаарын хөлөг хөөрөхөөс өмнө залруулга хийх шаардлага гарсан тохиолдолд аэродромын цаг уурын байгууллага нь залруулсан буюу шинэчилсэн мэдээллийг агаарын хөлөгт дамжуулахын тулд агаарын тээвэрлэгч эсвэл орон нутгийн нислэг хөдөлгөөний үйлчилгээний нэгжид өгнэ.

9.3.5 Нислэгийн баримт бичигт багтсан зураг болон хүснэгтуүд нь англи эсвэл монгол хэл дээр бэлтгэгдсэн байна. ICAO Annex 5-д заасны дагуу элемент бүрийн нэгжийг тэмдэглэсэн байна.

9.3.6 Аэродромын цаг уурын байгууллага нь нисэх багийн гишүүдэд гардуулж өгсөн мэдээллийн хэвлэмэл хувь болон компьютерийн файлуудыг гаргасан өдрөөс хойш хамгийн багадаа 30 хоногийн хугацаанд хадгална. Уг мэдээллийг байцаалт

ХЯНАЛТАЙ ХУВЬ

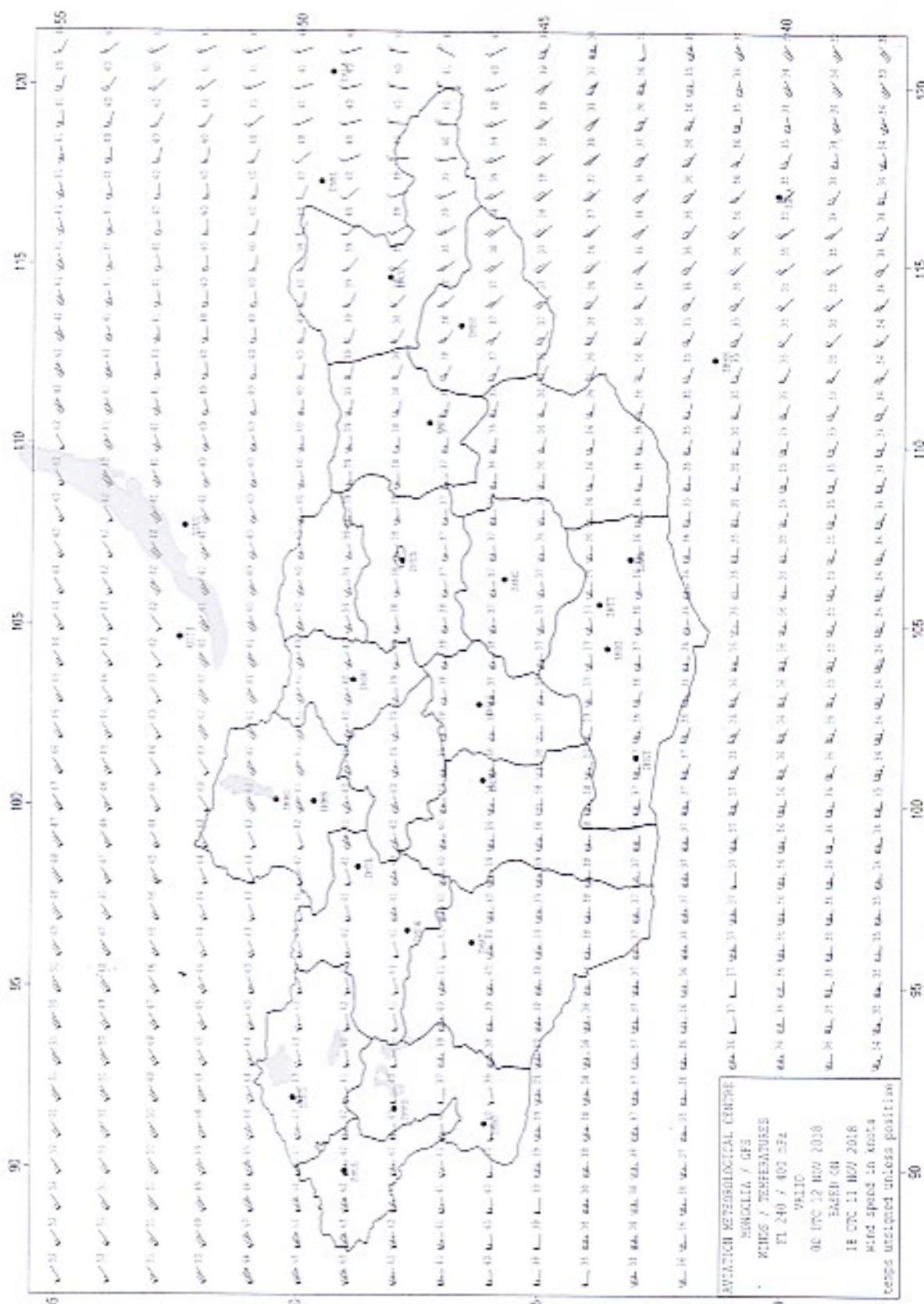
НЭМЭЛТ 1

НИСЛЭГИЙН БАРИМТ БИЧИГ
(FLIGHT DOCUMENTATION)

(Бүлэг 9-ийг үзэх үү)

- ЗАГВАР 1.** – Стандарт изобар гадаргын өндрийн салхи, температур
– Тэгш өнцөгт хэлбэрийн 50(850hPa), 80(750hPa), 100(700hPa),
140(600hPa), 180(500hPa), 210(450hPa), 240(400hPa), 270(350hPa), 300(300hPa),
320(275hPa), 340(250hPa), 360(225hPa), 390(200hPa), 410(175hPa), 450(150hPa),
480(125hPa), 530(100hPa).
(Upper wind and temperature chart for standard isobaric surface – Mercator projection)
- ЗАГВАР 2.** Стандарт изобар гадаргын өндрийн салхи, температур
– Түйлын хэлбэрийн 50(850hPa), 80(750hPa), 100(700hPa), 140(600hPa),
180(500hPa), 210(450hPa), 240(400hPa), 270(350hPa), 300(300hPa), 320(275hPa),
340(250hPa), 360(225hPa), 390(200hPa), 410(175hPa), 450(150hPa), 480(125hPa),
530(100hPa).
(Upper wind and temperature chart for standard isobaric surface – Polar stereographic projection)
- ЗАГВАР 3.** – Өндрийн онгоцонд зориулсан цаг агаарын онцгой үзэгдлийн зураг – Түйлын хэлбэрийн
(Significant weather chart for high level flights – Polar stereographic projection)
- ЗАГВАР 4.** – Өндрийн нислэг зориулсан НИ-5 хуудас
(NI-5 information sheet for medium(high) level flights)
- ЗАГВАР 5.** – Нам өндрийн нислэг зориулсан НИ-5 хуудас
(NI-5 information sheet for low level flights)
- ЗАГВАР 6.** – Нислэгийн баримт бичигт ашигласан тэмдэглэлийн тайлбар хуудас
(Sheet of notations used in flight documentation)
- ЗАГВАР 7** - Галт уулын үнсний зөвлөмжийн мэдээлэл-график хэлбэрийн
(Volcanic ash advisory information in graphical format)
- ЗАГВАР 8** - Тропикийн циклоны зөвлөмжийн мэдээлэл - график хэлбэрийн
(Tropical cyclone advisory information in graphical format)
- ЗАГВАР 9** - Сансрыйн цаг уурын зөвлөмжийн мэдээлэл
(Space weather advisory information)

СТАНДАРТ ИЗОВАР ГЛДАРГЫН ОНДРИЙН САЛХИ, ТЕМПЕРАТУР – ТЭГШӨНЦӨГТ ХЭЛБЭРЭЙН ПРОЕКТ
 (Upper wind and temperature chart for standard isobaric surface – Mercator projection)

ЗАГВАР 1.

ХЯНАЛТТАЙ ХУВЬ
ААЧБХ

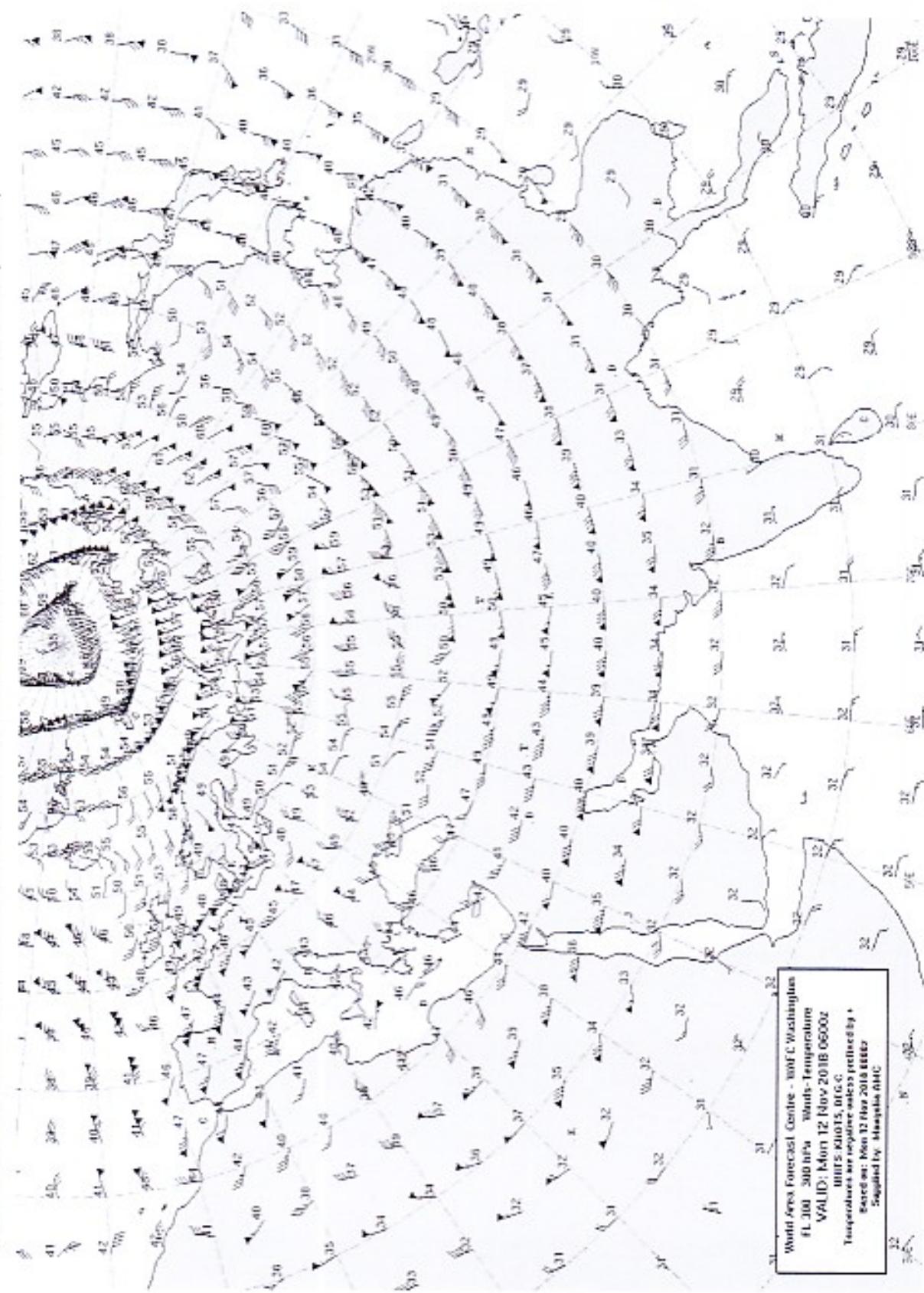
АНДАЛУЧИЙН МЕТЭОРОЛОГИЧИЙН СИНТЕЗ
 MONGOLIA / GEOS
 RICHES / ТӨГНӨХЗҮҮСЭС
 FL 240 / 403-234
 ЧУЛГУУ
 00 170° 12 110° 2010
 БААНДЫН
 11 070° 11 110° 2018
 ХИД спектр түүхийн
 төгрөг шигшээний тохиолд

00 170° 12 110° 2010
 Улаанбаатар
 11 070° 11 110° 2018
 ХИД спектр түүхийн
 төгрөг шигшээний тохиолд

00 170° 12 110° 2010
 Улаанбаатар
 11 070° 11 110° 2018
 ХИД спектр түүхийн
 төгрөг шигшээний тохиолд

ЗАГВАР 2.

СТАНДАРТ ИЗОБАР ГАДАРГЫН ӨНДРИЙН САЛХИ, ТЕМПЕРАТУР – ТҮЙЛИЙН ХЭЛБЭРЭЙИЙН ПРОЕКТ
(Upper wind and temperature chart for standard isobaric surface – Polar stereographic projection)

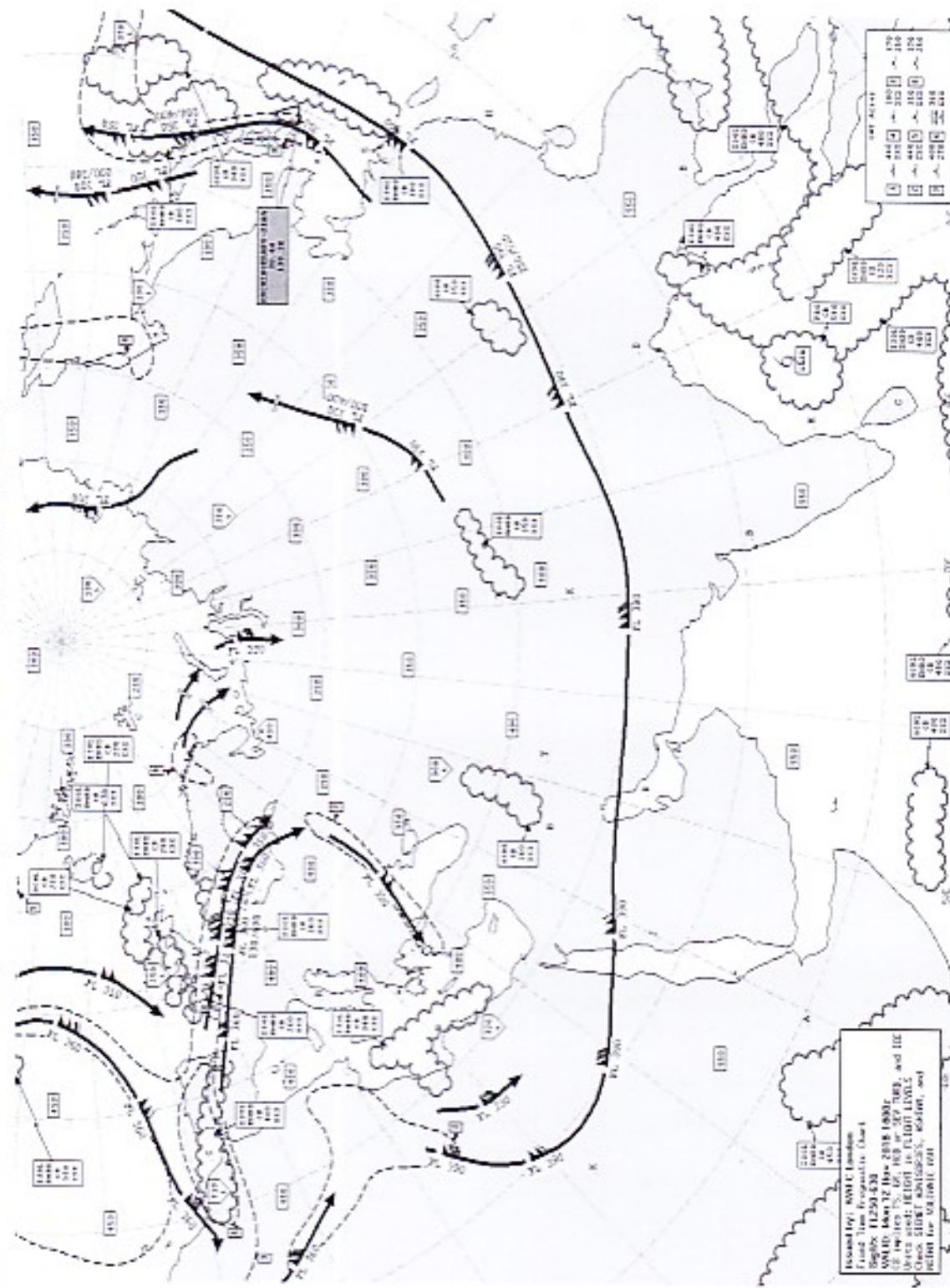

ХЯНАЛТТАЙ ХУВЬ

ДАЧБХ

Өндрийн нислэгт зориулсан цаг алдарын онцгой үзэгдлийн зураг – түйлын хэлбэрийн проект
 (Significant weather chart for high level flights – Polar stereographic projection)

ЗАГВАР З.

ӨНДРИЙН НИСЛЭГТ ЗОРИУЛСАН НИ-5 ХУУДАС
(NI-5 information sheet for medium(high) level flights)

ЗАГВАР 4.

2018 оны 11 сарын 12 өдөр

АЯЛЛАГЫН ГУТААР: ИМНГ95
ДУГААР: 6571

ОХИДЫН НАМГИР: F-O-SO JUBB93

ҮЧҮҮЛНИЙ НАМГИР: УЧУУЛЫНБОЛОГ - ХАЛДУУМОН

ИЧСЭХ ХУГАЦНАА: 10:00 - 12:00

АЧРОСНОЙН НЮХОЛТ: Оюутаны хотойн олон тохиолдлын цэсийн

Хийбүүкнийт			
Онцгайсан салхи (өвлийн)	00000 70000	2400/130 2400/130	м.37
Помориандур (°C)	60000	2400/110	
Нийтийн тодорхойлжилтийн төслийн шийдвэр		SCT 800/800 Sc BKN 800/100 Ac MOD TS/R	
0°C-ийн иштэвшийн өндөр (m)	—		
Транспортын оидор (m)	10000 - 11000		
Нийтийн мэдрэгээний улаан	1010,0 m/a		

Синоптикийн түүхчидер ..... Ц.Сарангуяа

Нийзэх бийлийн дараа ..... С.Гантемэр

ХЯНАЛТАЙ ХУВЬ
АЛЧБХ

НАМ ӨНДРИЙН НИСЛЭГТ ЗОРИУЛСАН НИ-Б ХУУДАС
 (NI-5 information sheet for low level flights)

2018 оны 11 сарын 12 онд

АГДАЛЬЫН ЛҮГЛЭР 9091

ДУГААР: 6570

ОГН ОДРЛЫГ МАСТ: C2008

ЖЛ9991

Насийгийн чөлөөн Улаанбаатар - Бүрхийн

НИСЭХ ХУУДАА: 09:30 - 11:00

АЭРОСИКЛТИК НЮХЦӨЛ: Оюутны хотогийн баяншижээ

TAF ZMUB 112253Z 1200/1209 VRB02MPS 9999 SCT100 BECMG
 1204/1206 16005MPS=

TAF ZMBN 112253Z 1200/1209 VRB02MPS CAVOK BECMG 1206/1209
 BKN100=

TAF ZMBN 112253Z 1200/1209 VRB02MPS 9999 SC1035 SCT100=

TAF ZMWAH 112253Z 1200/1209 VRB02MPS CAVOK=

Бүрхийн			
Өндөрний салбар Байдал Температур (°C)	4000 3000 2000	2500/070 240/060 220/040	M15
Чухмын		SC1 0300000 SC BKN 0000000 AS	
Гадарын гадаруулжийн талбар Баруулсан хөвөрдэлчийн Цагийн хөвөрдэлчийн Чэргийн Нэхэн мэдээний		9999, Уул шн MOD TURB 1011,0 гла	ПН

Нисэхийн цаг уурын мэдээгээр ханах журам

ЗАГВАР 5.

ХЯНАЛТТАЙ ХУВЬ
 ААЧБХ

Санжинжик хөжлийн

Ц.Сарангуйн

Нисэх багийн дарга

Г.Төмөрбаяр

НИСЛЭГИЙН БАРИМТ БИЧИГТ АШИГЛАСАН ТЭМДЭГЛЭЛИЙН ТАЙЛБАР ХУУДАС
 (Sheet of notations used in flight documentation)

Газарчийн эзлэх, мэдээллийн тэмдэглэлийн тэргүүтийн эзлэх

Q	Температур						
1.	Сонирхуулсан хувь						
2.	Сургууль						
3.	Гурван түрүүн						
4.	Худалдаан						
5.	Ажлын төрөлтэй түрүүн						
6.	Ажлын төрөлтэй түрүүн						
7.	Худалдаан						
8.	Ажлын төрөлтэй түрүүн						
9.	Гурван түрүүн						
10.	Худалдаан						
11.	Худалдаан						
12.	Худалдаан						
13.	Худалдаан						
14.	Худалдаан						
15.	Худалдаан						
16.	Худалдаан						
17.	Худалдаан						
18.	Худалдаан						
19.	Худалдаан						
20.	Худалдаан						
21.	Худалдаан						
22.	Худалдаан						
23.	Худалдаан						
24.	Худалдаан						
25.	Худалдаан						
26.	Худалдаан						
27.	Худалдаан						
28.	Худалдаан						
29.	Худалдаан						
30.	Худалдаан						
31.	Худалдаан						
32.	Худалдаан						
33.	Худалдаан						
34.	Худалдаан						
35.	Худалдаан						
36.	Худалдаан						
37.	Худалдаан						
38.	Худалдаан						
39.	Худалдаан						
40.	Худалдаан						
41.	Худалдаан						
42.	Худалдаан						
43.	Худалдаан						
44.	Худалдаан						
45.	Худалдаан						
46.	Худалдаан						
47.	Худалдаан						
48.	Худалдаан						
49.	Худалдаан						
50.	Худалдаан						
51.	Худалдаан						
52.	Худалдаан						
53.	Худалдаан						
54.	Худалдаан						
55.	Худалдаан						
56.	Худалдаан						
57.	Худалдаан						
58.	Худалдаан						
59.	Худалдаан						
60.	Худалдаан						
61.	Худалдаан						
62.	Худалдаан						
63.	Худалдаан						
64.	Худалдаан						
65.	Худалдаан						
66.	Худалдаан						
67.	Худалдаан						
68.	Худалдаан						
69.	Худалдаан						
70.	Худалдаан						
71.	Худалдаан						
72.	Худалдаан						
73.	Худалдаан						
74.	Худалдаан						
75.	Худалдаан						
76.	Худалдаан						
77.	Худалдаан						
78.	Худалдаан						
79.	Худалдаан						
80.	Худалдаан						
81.	Худалдаан						
82.	Худалдаан						
83.	Худалдаан						
84.	Худалдаан						
85.	Худалдаан						
86.	Худалдаан						
87.	Худалдаан						
88.	Худалдаан						
89.	Худалдаан						
90.	Худалдаан						
91.	Худалдаан						
92.	Худалдаан						
93.	Худалдаан						
94.	Худалдаан						
95.	Худалдаан						
96.	Худалдаан						
97.	Худалдаан						
98.	Худалдаан						
99.	Худалдаан						
100.	Худалдаан						
101.	Худалдаан						
102.	Худалдаан						
103.	Худалдаан						
104.	Худалдаан						
105.	Худалдаан						
106.	Худалдаан						
107.	Худалдаан						
108.	Худалдаан						
109.	Худалдаан						
110.	Худалдаан						
111.	Худалдаан						
112.	Худалдаан						
113.	Худалдаан						
114.	Худалдаан						
115.	Худалдаан						
116.	Худалдаан						
117.	Худалдаан						
118.	Худалдаан						
119.	Худалдаан						
120.	Худалдаан						
121.	Худалдаан						
122.	Худалдаан						
123.	Худалдаан						
124.	Худалдаан						
125.	Худалдаан						
126.	Худалдаан						
127.	Худалдаан						
128.	Худалдаан						
129.	Худалдаан						
130.	Худалдаан						
131.	Худалдаан						
132.	Худалдаан						
133.	Худалдаан						
134.	Худалдаан						
135.	Худалдаан						
136.	Худалдаан						
137.	Худалдаан						
138.	Худалдаан						
139.	Худалдаан						
140.	Худалдаан						
141.	Худалдаан						
142.	Худалдаан						
143.	Худалдаан						
144.	Худалдаан						
145.	Худалдаан						
146.	Худалдаан						
147.	Худалдаан						
148.	Худалдаан						
149.	Худалдаан						
150.	Худалдаан						
151.	Худалдаан						
152.	Худалдаан						
153.	Худалдаан						
154.	Худалдаан						
155.	Худалдаан						
156.	Худалдаан						
157.	Худалдаан						
158.	Худалдаан						
159.	Худалдаан						
160.	Худалдаан						
161.	Худалдаан						
162.	Худалдаан						
163.	Худалдаан						
164.	Худалдаан						
165.	Худалдаан						
166.	Худалдаан						
167.	Худалдаан						
168.	Худалдаан						
169.	Худалдаан						
170.	Худалдаан						
171.	Худалдаан						
172.	Худалдаан						
173.	Худалдаан						
174.	Худалдаан						
175.	Худалдаан						
176.	Худалдаан						
177.	Худалдаан						
178.	Худалдаан						
179.	Худалдаан						
180.	Худалдаан						
181.	Худалдаан						
182.	Худалдаан						
183.	Худалдаан						
184.	Худалдаан						
185.	Худалдаан						
186.	Худалдаан						
187.	Худалдаан						
188.	Худалдаан						
189.	Худалдаан						
190.	Худалдаан						
191.	Худалдаан						
192.	Худалдаан						
193.	Худалдаан						
194.	Худалдаан						
195.	Худалдаан						
196.	Худалдаан						
197.	Худалдаан						
198.	Худалдаан						
199.	Худалдаан						
200.	Худалдаан						
201.	Худалдаан						
202.	Худалдаан						
203.	Худалдаан						
204.	Худалдаан						
205.	Худалдаан						
206.	Худалдаан						
207.	Худалдаан						
208.	Худалдаан						
209.	Худалдаан						
210.	Худалдаан						
211.	Худалдаан						
212.	Худалдаан						
213.	Худалдаан						
214.	Худалдаан						
215.	Худалдаан						
216.	Худалдаан						
217.	Худалдаан						
218.	Худалдаан						
219.	Худалдаан						
220.	Худалдаан						
221.	Худалдаан						
222.	Худалдаан						
223.	Худалдаан						
224.	Худалдаан						
225.	Худалдаан						
226.	Худалдаан						
227.	Худалдаан						
228.	Худалдаан						
229.	Худалдаан						
230.	Худалдаан						
231.	Худалдаан						
232.	Худалдаан						
2							

Сансрын цаг уурын зөвлөмжийн жишээ

SWX ADVISORY
DTG: 20161108 0100Z
SWXC: DONLON*
SWX EFFECT: HF COMMOD AND GNSS MOD
ADVISORY NR: 2016 2
NR RPLC: 2016 1
OBS SWX: 20161108 0100Z HNH HSH E18000 - W18000
FCST SWX +6 HR: 20121108 0700Z HNH HSH E18000 - W18000
FCST SWX +12 HR: 20161108 1300Z HNH HSH E18000 - W18000
FCST SWX +18 HR: 20161108 1900Z HNH HSH E18000 - W18000
FCST SWX +24 HR: 20161109 0100Z NO SWX EXP
RMK: LOW LVL GEOMAGNETIC STORMING CAUSING
INCREASED AURORAL ACT AND SUBSEQUENT
MOD DEGRADATION OF GNSS AND HF COM
AVBL IN THE AURORAL ZONE. THIS
STORMING EXP TO SUBSIDE
IN THE FCST PERIOD. SEE
WWW.SPACEWEATHERPROVIDER.WEB

ХЯНАЛТТАЙ ХУВЬ

ААЧБХ

4.2.1.3 Суултын системээр тоноглогдоогүй аэродромд алсын барааг нүдэн баримжаагаар тодорхойлох тэмдэгтүүдийг ХБЗ-ын дагуу ажиглалтын цэгээс 300, 500, 800, 1000, 1500м ба тухайн аэродромын онгоцны төрөл тус бүрийн цаг уурын хязгаарлалтын зайд тус бүрд харгалзуулан аюулгүй зурvasны гадна байрлуулна.

4.2.1.4 Алсын барааны харагдацыг тодорхойлох тэмдэгтүүдийг дор дурдсан зайд өгөгдсөн хэмжээгээр бэлтгэж байрлуулна.

Зайд (м)	Хэмжээ (м)
200м хүртэл	1.0 x 1.0
400 - 500	1.5 x 1.5
600 - 700	2.0 x 2.0
800 - 1000	2.5 x 2.5
1500 - 2000	3.0 x 2.0

Цаад дэвсгэр нь уул, ой мод, бусад биет зүйл байвал тэмдэгтийг шатрын хөлөг маягаар хар цаганаараа, харин тэнгэрийн дэвсгэр дээр байх бол дан хар өнгөөр будна. Мөн тухайлсан мэдэгдэхүйц байгалийн болон барилга байшинг тусгайлан тэмдэг болгон ашиглаж болно.

4.2.1.5 Харанхуйд алсын барааг тодорхойлохын тулд алсын барааны гэрлэн тэмдэгтийг байрлуулж ашиглана.

4.2.1.6 Хэрэв ажиглалтын бүх цэгт алсын барааг багажаар хэмжих бүрэн боломжтой бол алсын бараа тодорхойлох тэмдэгтийг ашиглахгүй (эсвэл босгохгүй) байж болно.

4.2.1.7 Алсын барааны харагдацыг хэмжих төхөөрөмжөөр тоноглогдсон тохиолдолд 1500м юмуу түүнээс бага зайд алсын барааг багажаар хэмжинэ. Харин түүнээс их зайд бол тэмдэгт босгох юмуу байгалийн тэмдэгтийг ашиглана.

4.2.2 Дэлгэц

Алсын барааны харагдацыг хэмжихдээ автомат ажиглалтын систем ашигладаг бол мэдрүүр бүртэй холбоотой алсын барааны харагдацын өгөгдлийг гаргах дэлгэцүүдийг цаг уурын өртөө, бусийн нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний нэгжүүдэд суурилуулна. Цаг уурын өртөө болон бусийн нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний нэгжүүдэд суурилуулсан дэлгэцүүдийн мэдрүүр нь нэг эх үүсвэрээс холбогдсон байх бөгөөд 4.1.1.2-д заасны дагуу нэмэлт төхөөрөмж байрлуулсан тохиолдолд дэлгэцэнд мэдрүүр бүрийн аль ХБЗ болон ХБЗ-н аль хэсгүүдийг хянаж байгааг нарийн ялгаж зааж өгсөн байх шаардлагатай.

4.2.3 Дундажлах

Алсын барааны харагдацыг хэмжихдээ автомат ажиглалтын систем ашигладаг бол бодит тодорхойлогч утгыг тодорхойлохын тулд тэдгээрийн мэдээллийн гаралтын хугацаа нь хамгийн багадаа 60 секунд тутамд шинчлэгдэх ёстой бөгөөд тухайн хугацааг:

- Орон нутгийн байнгын болон тусгай мэдээ, бусийн нислэгийн хөдөлгөөний үйлчилгээний нэгжүүдэд алсын барааны харагдацыг үзүүлж байгаа дэлгэцүүдэд 1 минутаар;
- Хэрэв 10 минутын хугацаанд түрүүчийн ажиглалттай харьцуулахад алсын барааны харагдац илт тогтвортгүй болсон тохиолдолд, дундаж